

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.07.2008, sp. zn. 25 Cdo 1341/2006, ECLI:CZ:NS:2008:25.CDO.1341.2006.1

Číslo: 56/2009

Právní věta: Správce konkursní podstaty je oprávněn vypovědět (§ 14 odst. 3 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění účinném od 1. 5. 2000) i smlouvu o nájmu honitby, uzavřenou úpadcem. Nejde o nesprávný úřední postup, jestliže příslušný správní úřad ve věcech myslivosti nerozhodl o schválení plánu chovu a lovu v pronajaté honitbě, který předložil žadatel, jemuž pro dané období právo myslivosti nepříslušelo.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.07.2008

Spisová značka: 25 Cdo 1341/2006

Číslo rozhodnutí: 56

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Konkurs, Myslivost, Náhrada škody

Předpisy: § 13 předpisu č. 82/1998Sb.
§ 14 odst. 3 předpisu č. 328/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se domáhá vůči státu náhrady škody, která mu měla vzniknout nesprávným úředním postupem Okresního úřadu v P., a to tím, že úřad nerozhodl o schválení žalobcem předloženého plánu chovu a lovu v pronajaté honitbě na rok 2001, čímž bylo žalobci znemožněno provést odstřel daňků a muflonů v hodnotě 686 200 Kč.

O k r e s n í s o u d v Pardubicích rozsudkem ze dne 26. 4. 2005 žalobu v plném rozsahu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že smlouvou ze dne 1. 7. 1997 si žalobce od J. Š. pronajal oboru S. sestávající z honebních pozemků o celkové výměře 78,04 ha. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 13. 11. 1998 byl na majetek J. Š. prohlášen konkurs a správce konkursní podstaty JUDr. P. J. dne 26. 5. 2000 smlouvu o nájmu obory vypověděl ke dni 30. 6. 2000. Žalobci pak bylo předběžným opatřením Okresního soudu v Pardubicích ze dne 27. 4. 2001 uloženo zdržet se hospodaření v oboře a zdržet se lovu a odlovu spárkaté daňčí a mufloní zvěře. Soud s odkazem na ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), dovodil, že žalobce není v řízení o náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem aktivně legitimován, neboť v důsledku výpovědi nájmní smlouvy mu od 1. 7. 2000 nesvědčilo právo myslivosti podle § 2 a § 5

odst. 1 zákona č. 23/1962 Sb., o myslivosti, nebyl proto povinen vypracovávat plán mysliveckého hospodaření a lovu ani zajišťovat jeho splnění (§ 24 odst. 1 a § 25 odst. 1 zákona o myslivosti).

K odvolání žalobce K r a j s k ý s o u d v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozsudkem ze dne 8. 12. 2005 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně a k odvolacím námitkám uvedl, že podle § 14 odst. 3 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, byl správce konkursní podstaty oprávněn vypovědět nájemní smlouvu, neboť toto ustanovení je ustanovením speciálním ve vztahu k § 16 odst. 4 zákona o myslivosti, upravujícímu způsobu zániku nájemního vztahu. Smyslem konkursního řízení je uspořádat majetkové poměry úpadce tak, aby jeho věřitelé mohli být alespoň částečně uspokojeni, proto prohlášením konkursu musí na správce konkursní podstaty přejít rovněž oprávnění nakládat s majetkem úpadce i ve vztahu k právu myslivosti. I pokud by tomu tak nebylo, nemůže být žalobce ve sporu o náhradu škody proti státu úspěšný, neboť mezi tvrzeným nesprávným úředním postupem a vznikem škody není vztah příčinné souvislosti; nelze totiž předjímat, zda plán hospodaření a lovu v honitbě by byl schválen v žalobcem navržené podobě a nelze odtud odvozovat vyšší nároku na náhradu škody.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce dovolání, které odůvodňuje tím, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Vytýká odvolacímu soudu především závěr o oprávnění správce konkursní podstaty vypovědět smlouvu o nájmu obory. Podle dovolatele není § 14 odst. 3 ZKV speciálním ustanovením k § 16 odst. 3 zákona o myslivosti, které s tímto způsobem zániku nájemního práva nepočítá; k zániku práva myslivosti přitom může dojít jen v zákonem taxativně vymezených případech. Pronájem honitby a s ním spojené právo myslivosti má veřejnoprávní charakter, proto správce konkursní podstaty, který je oprávněn vypovědět jen smlouvy občanskoprávního či obchodněprávního charakteru, nemůže tímto způsobem zasahovat do samostatně převoditelného práva myslivosti. Dovolatel dále nesouhlasí se závěrem o nedostatku příčinné souvislosti s argumentací, že státní orgán nemůže plán hospodaření a lovu v honitbě v navržené podobě neschválit, proto je žalobcem provedený výpočet výše škody z množství neodlovené zvěře správný. Dovolatel konečně namítá, že žalovaná svou nečinností porušila čl. 133 a čl. 308 Smlouvy o založení evropského společenství a čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a svobod. Navrhuje proto, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu spolu s rozsudkem soudu prvního stupně zrušil a vrátil věc okresnímu soudu k dalšímu řízení.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou – účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), řádně zastoupeným advokátem ve smyslu § 241 odst. 1 o. s. ř., dospěl k závěru, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně potvrzen, je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. pro řešení otázky, zda je správce konkursní podstaty oprávněn podle § 14 odst. 3 ZKV vypovědět smlouvu o nájmu honitby. Dovolání není důvodné.

Podle § 2 odst. 2 zákona č. 23/1962 Sb., o myslivosti, ve znění zákonů č. 146/1971 Sb., č. 96/1977 Sb., č. 143/1991 Sb., č. 270/1992 Sb., č. 289/1995 Sb., č. 166/1999 Sb. a č. 238/1999 Sb., tj. ve znění účinném do 31. 12. 2000, vlastník honebního pozemku může při přenechání pozemku do nájmu přenechat nájemci, který je československou fyzickou nebo československou právnickou osobou, do nájmu i právo myslivosti; podnájem práva myslivosti je zakázán.

Podle § 5 odst. 1 zákona právo myslivosti je možno vykonávat pouze na honebních pozemcích, které okresní úřad uznal za honitbu, oboru nebo samostatnou bažantnici.

Podle § 11 odst. 1 zákona právo myslivosti v uznané honitbě, oboře a samostatné bažantnici (dále jen „honitba“) přísluší té československé fyzické nebo československé právnické osobě, které byla na její návrh honitba uznána, nebo vlastníkům honebních pozemků uznaných za honitbu podle § 6 odst. 2 nebo honebnímu společenstvu vytvořenému následně po uznání honitby podle § 6 odst. 4 (dále jen „vlastník honitby“). Podle odstavce 2 tohoto ustanovení vlastníka honitby uvede okresní úřad v rozhodnutí o uznání honitby, popřípadě v dodatku rozhodnutí, jestliže se honební společenstvo vytvořilo následně po uznání honitby (§ 6 odst. 4).

Podle § 14 odst. 2, věty první, zákona vlastníka honitby může v této honitbě vykonávat právo myslivosti sám nebo ji může smlouvou pronajmout jiné československé fyzické nebo československé právnické osobě nebo jejich sdružení.

Podle § 16 odst. 4 zákona smlouva o nájmu honitby zaniká: a) uplynutím doby, b) zánikem honitby, c) smrtí nebo zánikem uživatele honitby, d) výpovědí jedné ze smluvních stran pro nedodržení podmínek smlouvy, popřípadě dohodou těchto stran schválenými okresním úřadem, e) rozhodnutím okresního úřadu o zrušení smlouvy v případě, že uživatel honitby porušuje hrubě nebo opětovně předpisy o myslivosti nebo zásady řádného mysliveckého hospodaření a nezjedná ve lhůtě stanovené okresním úřadem nápravu, nebo opakovaně nepředloží návrh na ustanovení myslivecké stráže podle § 20 odst. 3 písm. f) rozhodnutím o vyhrazení výkonu práva myslivosti podle § 18 odst. 1.

Z této úpravy vyplývá, že výkon práva myslivosti se spojuje s určitými územními celky, označovanými zákonem za honitby (uznaná honitba, obora a samostatná bažantnice), které se administrativním způsobem (uznáním ze strany okresního úřadu) vytvářejí na honebních pozemcích. Právo myslivosti pak náleží vlastníku honitby, jímž je vlastník honebních pozemků uznaných z podnětu okresního úřadu za honitbu, vlastník či nájemce honebních pozemků, k jehož návrhu byla honitba uznána, nebo honební společenstvo vytvořené následně po uznání honitby. Vlastník honitby může v této honitbě vykonávat právo myslivosti sám nebo může honitbu smlouvou pronajmout jiné fyzické či právnické osobě nebo jejich sdružení. Ten, kdo právo myslivosti vykonává, je podle dikce zákona uživatelem honitby. Může tedy jít o osobu odlišnou od vlastníka honitby i vlastníka honebních pozemků, jestliže jí bylo právo myslivosti v honitbě přenecháno do nájmu (§ 2 odst. 2 a § 14 odst. 2, věta první, zákona o myslivosti) – srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 2. 2005, sp. zn. [25 Cdo 1390/2003](#), publikovaný pod C 3285 v Souboru civilních rozhodnutí NS, C. H. BECK).

Pro posouzení dané věci je pak rozhodující, zda smlouva o nájmu honitby (obory či samostatné bažantnice) je takovou nájemní smlouvou, kterou je oprávněn správce konkursní podstaty vypovědět.

Podle § 14 odst. 3 ZKV, ve znění účinném od 1. 5. 2000 (po novele provedené zákonem č. 105/2000 Sb., tj. ve znění účinném v době podání výpovědi, jež je pro věc rozhodné), správce je oprávněn vypovědět nájemní nebo podnájemní smlouvu a smlouvu o výpůjčce uzavřenou úpadcem ve lhůtě stanovené zákonem nebo smlouvou, a to i v případě, že byla sjednána na dobu určitou; výpovědní lhůta však nesmí být delší než 3 měsíce; ustanovení § 711 občanského zákoníku tím není dotčeno. Nájemné nebo jinou úhradu zaplacenou předem je třeba přihlásit podle § 20 ZKV.

Toto ustanovení upravuje některé účinky prohlášení konkursu na majetek dlužníka, který je v úpadku. Jedním z těchto účinků je i oprávnění správce konkursní podstaty vypovědět nájemní smlouvy, které úpadce sjednal jako pronajímatel, bez zřetele k tomu, že jde o smlouvy uzavřené na dobu určitou. Zákon zároveň nájemní smlouvy blíže nespecifikuje, a nelze proto dovodit, že by se omezoval pouze na smlouvy typově obsažené v občanském či obchodním zákoníku, jak dovozuje dovolatel. Má-li být v rámci konkursu a vyrovnání dosaženo alespoň částečného uspokojení pohledávek věřitelů, musí mít správce konkursní podstaty k dispozici natolik široká oprávnění k nakládání s majetkem úpadce, aby mohlo být dosaženo co největších výnosů z něj. Jestliže i právo myslivosti, které se prostřednictvím smlouvy o nájmu honitby převádí na nájemce honitby, je

charakterizováno určitou majetkovou hodnotou, je namístě zahrnout smlouvu o nájmu honitby pod nájemní smlouvy, které má na mysli ustanovení § 14 odst. 3, věty první před středníkem, ZKV. Jiný závěr by byl v rozporu s dikcí tohoto ustanovení, zejména s přihlédnutím k tomu, že oprávnění správce konkursní podstaty se podle něj výslovně váže i ke smlouvám bezúplatným – např. ke smlouvě o výpůjčce.

Neobstojí ani námitka dovolatele, že nezná-li zákon o myslivosti ukončení nájmu k honitbě výpovědí ze strany konkursního správce, je tento způsob zániku nájemní smlouvy vyloučen. Výčet způsobů ukončení nájemního vztahu v ustanovení § 16 odst. 4 zákona o myslivosti je sice taxativní, ovšem zákon o konkursu a vyrovnání v ustanovení § 14 odst. 3 jako zákon pozdější (lex posteriori) a zvláštní (lex specialis) k tomuto výčtu přidává i výpověď danou (za tam uvedených podmínek) správcem konkursní podstaty.

Zvláštnost této úpravy přitom pro nájemní vztahy v době od prohlášení konkursu netkví v tom, že výpověď z nájmu dává (jako pronajímatel) správce konkursní podstaty; jeho právo tak učinit po prohlášení konkursu na majetek pronajímatele (zde J. Š.) totiž plyne přímo z ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) ZKV (jež coby jeden z účinků prohlášení konkursu konstruuje přechod oprávnění nakládat s majetkem konkursní podstaty na správce konkursní podstaty).

Podstata (specifičnost) úpravy obsažené v § 14 odst. 3 ZKV spočívá právě v možnosti správce konkursní podstaty ukončit na jejím základě (je-li to pro konkursní podstatu výhodné) výpovědí i nájemní vztahy sjednané pozdějším úpadcem na dobu určitou (ač občanský zákoník možnost výpovědi spojuje jen s nájmem na dobu neurčitou).

Judikatorně ustálený je přitom i závěr, že ustanovení § 14 odst. 3 ZKV je uplatnitelné – ve shodě s dikcí věty druhé bodu 1., článku II., zákona č. 105/2000 Sb. – i pro konkursy prohlášené podle dosavadních předpisů (tj. před 1. 5. 2000), avšak teprve ode dne účinnosti tohoto zákona (tedy až od 1. 5. 2000), jak tomu bylo i v tomto případě, kdy výpověď byla dána dopisem ze dne 26. 5. 2000 (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 9. 2005, sp. zn. [29 Odo 908/2003](#), publikovaný pod č. 35 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2006).

Je tedy zřejmé, že je správný závěr odvolacího soudu o absenci práva myslivosti na straně dovolatele v době, kdy se dožadoval schválení plánu hospodaření a lovu v honitbě příslušným orgánem státu, a tedy i o nedůvodnosti nároku na náhradu škody odvozovaného od toho, že předložený plán nebyl schválen. Za této situace je nadbytečné zabývat se dovolacími námitkami k otázce vztahu příčinné souvislosti mezi tvrzeným nesprávným úředním postupem a vyčíslenou újmou (případně tvrzeným porušením Úmluvy a Smlouvy o založení evropského společenství orgánem státu), neboť ani jiné řešení této otázky by nemohlo mít vliv na závěr o neopodstatněnosti uplatněného nároku (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 5. 1998, sp. zn. [2 Cdon 119/97](#), uveřejněný pod č. 55 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1999). Jestliže tedy dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. není naplněn, Nejvyšší soud dovolání žalobce podle § 243b odst. 2 o. s. ř. zamítl.